

Okiem eksperta

Autor: Szymon Gołębiowski, adwokat, senior associate w Taylor Wessing w Warszawie

Komisja Europejska zachęca przedsiębiorców do indywidualnych konsultacji zagadnień antymonopolowych.

8 kwietnia br. Komisja Europejska wychodząc naprzeciw przedsiębiorcom opublikowała dokument określający politykę stosowania unijnego prawa ochrony konkurencji w odniesieniu do porozumień kooperacyjnych zawieranych w związku z kryzysem COVID-19 (*Antitrust Temporary Framework*).

Co do zasady, wdrożenie jakiejkolwiek formy horyzontalnej lub wertykalnej współpracy przedsiębiorców powinno być poprzedzone analizą pod kątem zgodności danego rozwiązania z prawem ochrony konkurencji. W przeciwieństwie np. do administracji podatkowej, organy antymonopolowe (Komisja Europejska oraz Prezes UOKiK) nie mają prawnego obowiązku udzielania indywidualnych interpretacji co do oceny prawnej danego rozwiązania. Wychodząc jednak naprzeciw dynamicznym zmianom rzeczywistości gospodarczej w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, 8 kwietnia Komisja Europejska opublikowała dokument określający politykę stosowania unijnego prawa ochrony konkurencji w odniesieniu do porozumień kooperacyjnych zawieranych w związku z kryzysem COVID-19 (*Antitrust Temporary Framework*)¹.

Komunikat zawiera m.in. informację o możliwości zwracania się do Komisji o tzw. *comfort letters* przez przedsiębiorców mających wątpliwości co do zgodności z prawem konkurencji zamierzonych działań.

Należy pamiętać, że niektóre ograniczenia konkurencji mogą zostać uznane za zgodne z prawem, jeżeli spełniają przesłanki tzw. wyłączenia indywidualnego. Antykonkurencyjne porozumienie będzie objęte wyłączeniem grupowym, jeżeli przyczynia się ono do polepszenia produkcji lub dystrybucji produktów, bądź do popierania postępu technicznego lub gospodarczego, przy zastrzeżeniu dla użytkowników słusznej części zysku, który z tego wynika. Jednocześnie porozumienie takie, musi spełniać przesłankę niezbędności, jak również nie dawać stronom możliwości eliminowania konkurencji w stosunku do znacznej części produktów objętych tym porozumieniem.

Wszystkie te warunki muszą zostać spełnione łącznie, a w przypadku zakwestionowania określonej praktyki przez organ antymonopolowy (Komisję Europejską lub Prezesa UOKiK) to na przedsiębiorcach (stronach porozumienia) spoczywa ciężar wykazania, że dana praktyka jest objęta wyłączeniem indywidualnym. Oznacza to również, że wszelkiego rodzaju ograniczenia konkurencji wynikające ze współpracy przedsiębiorców powinny zostać samodzielnie ocenione przez strony (*self-assessment*). Ponieważ w unijnym systemie prawa antymonopolowego brak jest odpowiednika interpretacji podatkowej (tzn. uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia organu w przedmiocie kwalifikacji prawnej danego rozwiązania), instytucja wyłączenia indywidualnego jest wykorzystywana przede wszystkim jako linia obrony w postępowaniach antymonopolowych i sądowych.

Deklaracja Komisji dotycząca możliwości kierowania indywidualnych zapytań stanowi istotne odstępstwo od zasady samooceny. Z komunikatu wynika bowiem, że przedsiębiorcy mogą zwrócić się do Komisji w celu wyjaśnienia

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/framework_communication_antitrust_issues_related_to_cooperation_between_competitors_in_covid-19.pdf

Kontakt dla mediów

Aleksandra Gąsowska, Agencja INFINITY

Tel.: +48 793 41 00 08,
E-Mail: ola@agencja-infinity.pl

www.taylorwessing.com

wątpliwości prawnych dotyczących rozważanego modelu współpracy biznesowej. Komisja wskazuje, że tolerowane będą takie formy współpracy przedsiębiorców, które mają na celu zapewnienie ciągłości dostaw (np. poprzez koordynację produkcji lub wymianę informacji o stopniu wykorzystania mocy produkcyjnych) w związku z pandemią.

Pomimo, iż komunikat odwołuje się przede wszystkim do produktów medycznych, „zaproszenie” Komisji do składania zapytań indywidualnych nie jest ograniczone wyłącznie do sektora ochrony zdrowia. Mając na uwadze praktykę obrotu gospodarczego, wydaje się, że podobne wątpliwości mogą pojawić się nie tylko w odniesieniu do horyzontalnych porozumień kooperacyjnych, ale mogą dotyczyć również porozumień wertykalnych oraz jednostronnych praktyk przedsiębiorców posiadających pozycję dominującą.

Na marginesie warto wskazać, że przed wejściem w życie rozporządzenia Rady (WE) 1/2003 z 16.12.2003 w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu, istniała możliwość notyfikacji porozumienia Komisji Europejskiej, która wydawała rozstrzygnięcie w przedmiocie wyłączenia indywidualnego (system zbliżony do kontroli koncentracji). Okazuje się, że kryzys wywołany COVID-19 wpłynął na wzrost popularności tego instrumentu w tych jurysdykcjach, gdzie rozwiązanie takie dalej obowiązuje. Dobrym przykładem jest Australia, gdzie organ antymonopolowy w krótkim czasie wydał szereg decyzji dopuszczających ograniczenia konkurencji związane ze współpracą przedsiębiorców, m.in. w sektorze ubezpieczeniowym², opieki zdrowotnej³ i zaopatrzenia w leki⁴ i sprzęt medyczny⁵, bankowości⁶, centrów handlowych⁷ oraz handlu detalicznego⁸.

Komunikat zawiera również apel o raportowanie do Komisji wszelkiego rodzaju nieuczciwych praktyk mogących naruszać unijne reguły konkurencji, co oznacza, że urzędnicy będą szczególnie uważnie przyglądali się wszelkiego rodzaju skargom oraz sygnałom wpływającym z rynku.

W związku z tym, że bieżące działania przedsiębiorców są przedmiotem wnikliwej obserwacji organów antymonopolowych na całym świecie, w zaistniałej sytuacji warto rozważyć wystąpienie do Komisji z zapytaniem o ocenę niektórych praktyk biznesowych przed ich wdrożeniem. W przypadku korzystnego dla przedsiębiorcy rozstrzygnięcia rozwiązanie takie może okazać się szybsze oraz tańsze w porównaniu z drogą postępowania administracyjnego i sądowego, wiążącego się z ewentualnym – nawet nieskutecznym – zakwestionowaniem legalności danej praktyki przez Komisję lub Prezesa UOKiK. Należy również pamiętać, że unijne reguły konkurencji (art. 101 i 102 Traktatu o funkcjonowaniu UE) mogą być stosowane zarówno przez Komisję, jak i organy krajowe, przez co pozytywne rozstrzygnięcie Komisji może również „uporządkować” sytuację prawną przedsiębiorcy w relacji z Prezesem UOKiK.

Niniejszy artykuł został przygotowany wyłącznie jako informacja ogólna. Nie ma on na celu udzielania porad prawnych ani nie może zastąpić porady prawnej.

² <https://www.accc.gov.au/media-release/private-health-insurers-to-cooperate-on-covid-19-coverage-and-deferral-of-premiums>

³ <https://www.accc.gov.au/media-release/private-and-public-hospitals-to-cooperate-on-covid-19-in-victoria-and-queensland>

⁴ <https://www.accc.gov.au/media-release/medicine-wholesalers-to-co-operate-on-access-to-pharmaceutical-products>

⁵ <https://www.accc.gov.au/media-release/cooperation-to-aid-supply-of-covid-19-medical-equipment>

⁶ <https://www.accc.gov.au/media-release/banks-authorized-to-co-operate-on-loan-relief-and-services>

⁷ <https://www.accc.gov.au/media-release/shopping-centres-to-co-operate-to-support-retail-tenants>

⁸ <https://www.accc.gov.au/media-release/supermarkets-to-work-together-to-ensure-grocery-supply>

Kontakt dla mediów

Aleksandra Gąsowska, Agencja INFINITY

Tel.: +48 793 41 00 08,

E-Mail: ola@agencja-infinity.pl

www.taylorwessing.com

O Taylor Wessing:

Taylor Wessing jest międzynarodową kancelarią oferującą pełen zakres usług prawnych. Nasz zespół liczący ponad 1000 prawników pomaga klientom z najbardziej dynamicznych branż. W doradztwie świadczonym na rzecz klientów, kierujemy się innowacyjnym podejściem do ich spraw biznesowych, które pomaga im osiągnąć sukces. Wspieramy klientów wszędzie tam, gdzie chcą rozwijać swój biznes. Nasze 28* biur w Europie, na Bliskim Wschodzie i w Azji oraz nasze dwie filie w USA łączą ugruntowaną wiedzę o lokalnych uwarunkowaniach w zakresie handlu, przemysłu i kultury z międzynarodowym doświadczeniem w zakresie prawnej obsługi organizacji biznesowych, w celu zapewnienia proaktywnych, zintegrowanych rozwiązań dla naszych klientów.

* w tym biura współpracujące w Korei Południowej

Kontakt dla mediów

Aleksandra Gąsowska, Agencja INFINITY

Tel.: +48 793 41 00 08,
E-Mail: ola@agencja-infinity.pl

www.taylorwessing.com